

Johannesbrieven

Algemeen

Johannes lijkt op een levende spiegel, niet alleen in staat de glans van Jezus' majesteit op te nemen, maar ook om die te weerspiegelen. In heel eenvoudige bewoordingen, zonder kunstzinnig spraakgebruik, geeft hij getrouw weer wat hij 'gezien en gehoord' heeft. Op vaderlijke wijze wil hij de gelovigen bemoedigen om te groeien in hun geestelijk leven. Zo vuurt hij de gelovigen aan in hun persoonlijke relatie tot God en tot elkaar, daagt hij hen uit tot een rein leven en waarschuwt hij hen tegen dwaalleraars.

Schrijver

Nergens noemt de schrijver zijn eigen naam, maar wie hij is kan worden afgeleid uit verschillende herkenningspunten:

- Hij is een ooggetuige van het leven en werk van Jezus (1:1-3)
- Het voorwoord vertoont grote overeenkomsten met de proloog uit het Johannesevangelie.
- Telkens worden we getroffen door karakteristieke tegenstellingen en begrippen die de apostel Johannes veelvuldig gebruikt zoals waarheid en leugen, licht en duisternis, leven en dood; wereld, kinderen, volkomen blijdschap, Geest der waarheid, enz.
- Ook de schrijfstijl is overeenkomstig met het evangelie van Johannes. Duidelijk, radicaal, met een afkeer van halfheid en lauwheid.
- De wijze waarop hij zijn lezers aanspreekt: 'kinderkens' en zijn aansprektitel in zijn tweede brief 'de oudste' verraden dat het gaat om een oudere man die veel respect geniet.

Vanuit dit alles komt duidelijk Johannes, de apostel van Jezus Christus als schrijver van deze brieven naar voren. Nergens binnen de vroege kerk zien we ook maar enige twijfel over het feit dat de brieven toebehoren aan de apostel Johannes.

Ontstaan

Over de plaats van ontstaan van de brief is ons niets bekend. Ook de tijd is moeilijk vast te stellen. Aangenomen wordt dat de brief geschreven is tussen 91 en 96 na Christus, wat is af te leiden van de oude leeftijd van Johannes en de vormen van dwaalleer die hij bestrijdt.

Bestemming

1ste brief van Johannes

Op grond van de nauwe betrekkingen tussen schrijver en lezers kunnen we ervan uitgaan dat Johannes zijn lezers zeer goed kende en een bijzondere band met hen had. Daarom wordt algemeen aangenomen dat de brief geschreven is aan de gemeente van Efeze waar de apostel Johannes zeer lang gewoond en gewerkt heeft.

2de brief van Johannes

De tweede brief is gericht aan “de uitverkoren vrouw” en haar kinderen. Over haar identiteit is veel discussie geweest. Sommigen geloven dat het om een vooraanstaande christin gaat, anderen zien in de uitdrukking de symbolische naam van de gemeente, wat echter gezien vers 10 en 13 haast niet aan te nemen is.

3de brief aan Johannes

Deze is gericht aan “Gajus”. In het Nieuwe Testament komt deze naam vijfmaal voor, voor verschillende personen: Hand. 19:29; 20:4 ; Rom. 16:23; 1 Kor. 1:14; 3 Joh. 1:1.

Echtheid

De gehele vroegkerkelijke gemeente bevestigt en erkent de echtheid van de brieven van Johannes. De vroegste getuigen zijn de kerkvaders Polycarpus en Papias, beide leerlingen van de apostel Johannes. De overige kerkvaders, Tertullianus, Clemens van Alexandrie, Origenes en Cyprianus halen in hun geschriften de brieven van Johannes veelvuldig aan, gewoonlijk gevolgd met de toevoeging: “Zoals de apostel Johannes gezegd heeft”.

Boodschap

Johannes richt zijn brief naar gelovigen die hem erg dierbaar zijn; hij spreekt hen voortdurend aan als “zijn kinderen”. Hij werkt ook in deze brief herhaaldelijk met heel felle contrasten: licht en duisternis, waarheid en leugen. En hij doet ook regelmatig heel sterke uitspraken:

- *“Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot een leugenaar en zijn woord is in ons niet”.* (1 Joh. 1:10)
- *“Wie God liefheeft, moet ook zijn broeder liefhebben”* (1 Joh. 4:20)
- *“Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon van God niet heeft, heeft het leven niet”* (1 Joh. 5:12)

Dit hoeft ons niet te verbazen omdat Johannes de gelovigen wil waarschuwen tegen dwaalleraars en lauwe christenen.

Johannes wordt vaak de “apostel van de liefde” genoemd, omdat de liefde van God en het gebod om elkander lief te hebben bij deze apostel een steeds wederkerend thema is.

Indeling

1ste brief van Johannes

1. Inleiding: inhoud en doel van het schrijven (1:1-4)
2. Kenmerken van de ware gemeenschap met God (1:5 – 2:27)
  - Wandel in het licht (1:5-10)
  - Wandel in Zijn geboden (2:1-6)
  - Wandel in broederliefde (2:7-11)

- Wandel in heiligheid (2:12-17)
- Wandel in de zuivere leer (2:18-27)

3. Kenmerken van het ware kindschap van God (2:28 – 4:21)

- Zaligmakende hoop (2:28 – 3:3)
- Overwinnend geloof (3:4-10)
- Zuivere broederliefde (3:11-18)
- Onverdeelde blijdschap (3:19-24)
- Waarheid (4:1-6)
- Oprechte liefde (4:7-12)
- Omgang met God en elkaar (4:13-21)

4. Kenmerken van het ware geloof (5:1-13)

- Wedergeboorte (5:1-5)
- Vertrouwen op God (5:6-10)
- Zekerheid van het Eeuwige leven (5:11-13)

5. Vrucht van het geloof (5:14-21)

- Gebedsvreugde (5:14,15)
- Liefde voor zondaars (5:16,17)
- Zekerheid van het heil (5:18-20)
- Waakzaamheid (5:21)

Sleutelwoord: Gemeenschap

Sleutelvers: 1 Johannes 1:7

“Gaan we onze weg in het licht, zoals hijzelf in het licht is, dan zijn we met elkaar verbonden en reinigt het bloed van Jezus, zijn Zoon, ons van alle zonden.”

2de brief van Johannes

- Adressering en aanhef (1-3)
- Liefde betekent gehoorzaamheid (4-6)
- Misleiders (7-11)
- Een laatste woord (12-13)

Sleutelwoord: Waarheid

Sleutelvers: 2 Johannes 4

“Ik was zeer verheugd te merken dat verscheidene van uw kinderen de weg van de waarheid volgen, in overeenstemming met het gebod dat de Vader ons gegeven heeft.”

3de brief aan Johannes

- Wensen; gelukwensen (1-8)
- De eierzuchtige Diotrefes (9-11)
- Slot (12-15)

Sleutelwoord: Trouw

Sleutelvers: 3 Johannes 5

“Geliefde broeder, uw trouw blijkt uit alles wat u voor de broeders doet, zelfs al kent u hen niet.”

Gespreksvragen: Brieven van Johannes

Algemene vragen

- Wat staat er in het gedeelte?
- Wat kun je leren van God (Vader – Zoon – H. Geest)?
- Wat staat er over de mens?
- Zoek een na te laten zonde.
- Vind je ook een te volgen voorbeeld?
- Iets wat je aanspreekt?
- Wat doe ik ermee in de praktijk?

1 Johannes

Hoofdstuk 1

- Vergelijk 1 Johannes 1:1-4 met Johannes 1:1-18, wat valt je op?
- Wat betekent het om in het licht te wandelen? (1:5-7)
- Hoe moeten we omgaan met zonde? (1:8-2:2)

Hoofdstuk 2

- Hoe kunnen we wandelen in Gods geboden? (2:3-6)
- Wat betekent dit voor onze omgang met onze broers en zussen? (2:7-11)
- Hoe kunnen we wandelen in heiligheid en ons van de wereld bewaren? (2:12-17)
- Wees eerlijk met jezelf: ben je in Christus of leef je volgens de antichrist = schijnheilig?
- Wat is volgens Johannes de waarheid? (2:21-26)
- Wat is een zalving? Heb jij een zalving ontvangen? (2:27)

Hoofdstuk 3

- Hoe groot is Gods liefde volgens Johannes? (3:1-2)
- Johannes is in dit gedeelte erg zwart-wit. Wie dicht bij Jezus blijft zondigt niet, als je wel zondigt, hoor je bij de duivel. En dat terwijl Johannes eerder zo nadrukkelijk schreef over Gods liefde en vergeving. Hoe moeten we dit volgens jou begrijpen?(3:3-10)

- Johannes besteed veel aandacht aan de onderlinge liefde. Hij legt hier de nadruk op het feit dat liefde niet gaat om mooie woorden, maar om daden. Hoe kan jij jouw liefde voor God en anderen praktisch maken? (3:11-23)
- Vergelijk het verhaal van Kaïn en Abel (Gen.4) eens met de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar (Lucas 18:9-14). Wat is rechtvaardigheid in Gods ogen?

Hoofdstuk 4

- Hoe kunnen we de geest van de waarheid en de geest van de dwaling volgens Johannes herkennen? (4:1-6)
- Geef eens een definitie van liefde.
- Heb je al in je eigen leven ontdekt dat God liefde is? (4:16)
- Heb jij wel eens angst voor het oordeel? Waarom wel / waarom niet?(4:17-19)
- Kan jij iedereen liefhebben? (4:21-22)

Hoofdstuk 5

- Wat zijn de kenmerken van Gods kinderen volgens Johannes (5:1-5)
- Welke getuigen zijn er waardoor we weten dat Jezus waarlijk de Zoon van God is? (5:6-9)
- Waardoor geloof jij dat Jezus de Zoon van God is? (5:10,11)
- Ben je zeker van het eeuwige leven? (5:13)
- Hoe kunnen we bidden naar Gods wil? (5:14,15)
- Over zonde tot de dood vind je ook wat in: Numeri 15:30 ; Numeri 18:22 ; Heb. 6:4-6 en Heb. 10:26,27. Probeer eens uit te leggen wat zonde tot de dood precies inhoudt?

2 Johannes

- Wat betekent het de waarheid te volgen?
- Wat betekent het lief te hebben?
- Wat houdt de rechte leer in?
- Lees naast deze korte brief ook eens Johannes 14:1-11 en Galaten 1:1-10.

3 Johannes

- Hoe gaat het met je ziel? (vers 2-4)
- Hoe staat het met je liefde voor medegelovigen en je gastvrijheid? (vers 5-8)
- Hoe staat het met je houding naar de gemeente toe? (vers 9-12)
- Waar kan/wil je aan werken naar aanleiding van deze 3 brieven?